

Свобода пересування осіб в ЄС та міграційне право ЄС

Святун Олена Володимирівна,
к.ю.н., доцент кафедри порівняльного і європейського права,
Експерт з права ЄС
Центру досконалості Жана Моне,
Інститут міжнародних
КНУ імені Тараса Шевченка

E-mail: pep.sov@clouds.iir.edu.ua

©Святун О.В., 2021

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

За підтримки програми Еразмус+ Європейського Союзу в межах проекту Центру досконалості Жана Моне №611625-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-CoE "Поглиблений розвиток європейських студій в Україні: міждисциплінарний підхід".

Підтримка Європейською Комісією створення цієї публікації не передбачає підтримку її змісту, який відображає думку тільки авторів, і Комісія не може нести відповідальність за будь-яке використання інформації, яка тут міститься.

With the support of the Erasmus+ Programme of the European Union within the Jean Monnet Centre of Excellence Project № 611625-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-CoE "Advancing European Studies in Ukraine: Interdisciplinary Approach".

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Свобода пересування осіб в ЄС:

Внутрішня міграція:
(між державами-членами
ЄС)

- Громадяни ЄС;
- Члени їх сімей;
- Громадяни третіх країн, які на законних підставах перебувають в ЄС

Зовнішня міграція:
(між державами-членами ЄС та третіми країнами)

Громадянство ЄС:

- Громадянство ЄС було запроваджене Маастрихтським договором у 1993 р.
- Воно мало на меті наблизити ЄС до громадян держав-членів,
- За останні двадцять років воно перетворився з політичного міражу на повноцінну концепцію, хоча в значній мірі домінує право на вільне пересування та проживання (стаття 21 ДФЕС, попередня стаття 18 ЄС).

Стаття 9 ДЄС:

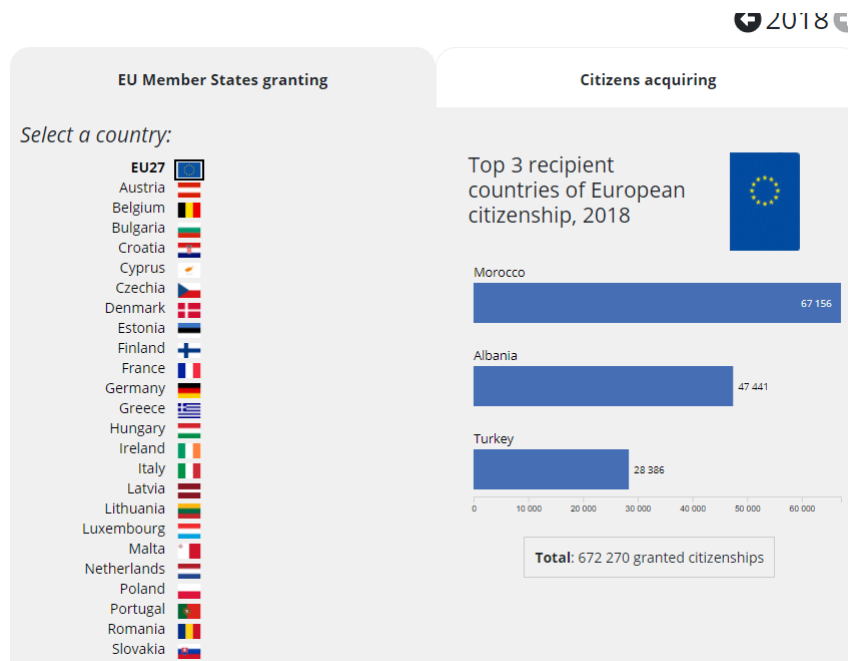
кожна особа, яка володіє громадянством держави-члена, є громадянином Союзу.

Громадянство Союзу є додатковим (субсидіарним) до національного громадянства, однак не заміняє його, а передбачає низку прав та обов'язків на додаток до тих, що походять з громадянства держави-члена. *Ці два громадянства не можуть бути змішані, оскільки вони мають різну юридичну природу: право ЄС регулюється нормами ЄС, а національне громадянство – нормами внутрішньодержавного права.*

Набуття громадянства однієї з держав-членів тягне за собою визнання особи громадянином Союзу. Це саме стосується і припинення громадянства: втрата національного громадянства однієї з держав означає також втрату громадянства ЄС.

Підстави та порядок набуття громадянства ЄС.

- залишаються в компетенції держав-членів.
- Цей принцип був вперше застосований у рішенні Суду ЄС у справі *C-396/90 Micheletti [1992]*.
- Згодом цей підхід був підтриманий у справі *C-2002/02 Chen [2002]*.

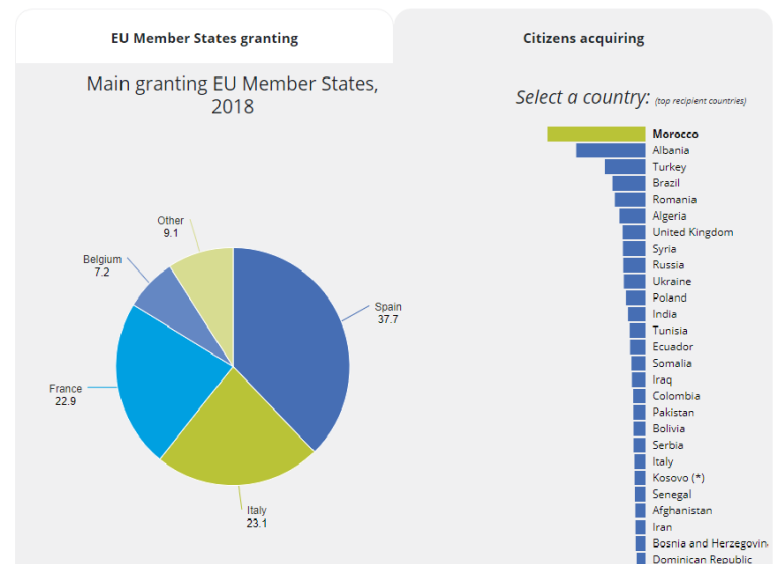
Статистика набуття громадянства ЄС 2018 р.

ec.europa.eu/eurostat

acquiring citizenship

2018

Права і свободи громадян Союзу

політичні (електоральні) права

- активне та пасивне виборче право у виборах до Європейського парламенту в державі перебування або постійного проживання на рівних умовах з громадянами цієї країни (п. b) ст. 20, п. 2 ст. 22 ДФЄС, ст. 39 Хартії основних прав ЄС);
- активне та пасивне виборче право у виборах до муніципальних органів влади (органів місцевого врядування) в держав-члені, в якій вони проживають на умовах, однакових з громадянами цієї держави-члена (п. b) ст. 20, п.1 ст. 22 ДФЄС, ст. 40 Хартії основних прав ЄС).

міграційні (функціональні) права

- право вільно та без перешкод пересуватися всією територією Європейського Союзу (п. а) ст. 20, ст. 21 ДФЄС, ст. 45 Хартії основних прав ЄС);
- право вільно обирати місце проживання в межах території держав-членів ЄС (п. а) ст. 20, ст. 21 ДФЄС, ст. 45 Хартії основних прав ЄС).

запобіжно-захисні права та адміністративні гарантії

- на території третьої країни, де не представлена держава-член, громадянством якої особа володіє – право користуватися захистом з боку дипломатичних та консульських установ будь-якої держави-члена на тих самих умовах, що й громадяни цієї держави (п. c) ст. 20, ст. 23 ДФЄС, ст. 46 Хартії основних прав ЄС);
- право направляти петицію до Європейського парламенту (п. d) ст. 20, ст. 227 ДФЄС, ст. 44 Хартії основних прав ЄС);
- право звертатися із скаргою до Омбудсмана, який призначається Європейським парламентом, з питань неналежного управління в діяльності інститутів або органів Союзу (п. d) ст. 20, ст. 228 ДФЄС, ст. 43 Хартії основних прав ЄС);
- право надсилати звернення до будь-якого інституту або органу Союзу на одній з мов держав-членів та отримувати відповіді на цій самій мові (п. 4 ст. 24 ДФЄС, п. 4 ст. 41 Хартії основних прав ЄС);
- право на доступ за певних умов до документів Європейського парламенту, Ради та Комісії (ст. 15 ДФЄС, ст. 42 Хартії основних прав ЄС).

**Зміст права
громадян ЄС
на свободу
пересування
та
проживання**

**Стаття 21 ДФЄС,
ст. 45 Хартії основних прав ЄС:**

«1. Кожен громадянин Союзу має право вільно пересуватися і проживати на території держав-членів при дотриманні обмежень і умов, передбачених Договорами та положеннями, прийнятими на підставі останніх.»

Норма прямої дії

**Законодавчий
акт – Директива
2004/38 про право
громадян Союзу
та членів їх
сімей вільно
пересуватися та
проживати на
території
держав-членів**

- Регламентує право громадян Союзу на вільне пересування та проживання як комплексне право, зміст якого складається з комплексу окремих, тісно між собою непов'язаних прав.

Громадяни ЄС, які мають дійсне посвідчення особи або паспорт, мають:

- В'їжджати до іншої країни ЄС, не вимагаючи виїзної або в'їзної візи. Члени сім'ї, які не є громадянами держав-членів ЄС, також не потребують ані виїзну, ані в'їзну візу, якщо вони мають дійсний дозвіл на проживання.
- Проживати в іншій державі-члені ЄС до 3 місяців без будь-яких умов та формальностей.
- Проживати в іншій країні ЄС понад 3 місяці за певних умов, залежно від їхнього статусу в приймаючій країні. Тим, хто працевлаштований або є самозайнятим, не потрібно відповідати будь-яким іншим умовам. Студенти та інші особи, які не працюють за винагороду, наприклад, пенсіонери, повинні мати достатньо засобів для існування для себе та своєї сім'ї, щоб не бути тягарем для системи соціального забезпечення держави перебування, а також всебічне страхове покриття.
- Повинні зареєструватися у відповідних органах влади, якщо проживаєте в країні довше 3 місяців. Члени їх сімей, якщо не громадяни ЄС, повинні отримати дозвіл на проживання, дійсний протягом 5 років.
- Отримують право на постійне проживання, якщо вони легально проживали в іншій державі-члені ЄС протягом безперервного періоду 5 років. Це стосується і членів сім'ї.
- Мають право на ставлення однакове із громадянами держави перебування. Проте органи влади, не зобов'язані надавати соціальну допомогу громадянам ЄС, які непрацевлаштовані, протягом перших 3 місяців свого перебування.

Крім того,

- Члени сім'ї, які є найближчими родичами громадянина ЄС, можуть за певних умов мати право продовжувати жити у відповідній державі-члені, навіть якщо найближчі родичі самі помирають або залишають країну.

Коло членів сім'ї
громадянина Союзу,
які мають право
разом з ним вільно
пересуватися та
проживати в ЄС – ст.
2 «Визначення»
Директиви 2004/38:

- Подружжя громадянина ЄС;
- Партнер, з яким громадянин Союзу вступив у зареєстроване партнерство на підставі законодавства однієї з держав-членів ЄС, якщо у відповідності до законодавства приймаючої держави-члена зареєстровані партнерства вважаються еквівалентними шлюбу;
- Прямі нащадки громадянина Союзу, які не досягли віку 21 року або перебувають на утриманні, та аналогічні нащадки його подружжя або партнера (наприклад, діти дружини громадянина Союзу від попереднього шлюбу);
- Родичі за прямою висхідною лінією громадянина Союзу, які перебувають на утриманні, та аналогічні родичі його подружжя або партнера.

Члени сім'ї
громадянина
Союзу, які не
входять у
зазначене коло
(«інші члени
сім'ї»), не
наділяються
правом вільного
пересування та
проживання в
ЄС.

- Директива 2004/38 – п. 2 ст. 3
«Уповноважені особи»:
 - *«приймаючи держава-член у відповідності до свого національного законодавства сприяє в'їзду та проживання» іншого члена сім'ї, «якщо в державі проживання він знаходиться на утриманні або є членом домашнього господарства громадянина Союзу» або «якщо за серйозних міркувань здоров'я громадянин Союзу повинен в обов'язковому порядку та особисто піклуватися про відповідного члена родини».*
 - *Те саме стосується партнера, «з яким громадянин Союзу має стійкі стосунки, відповідним чином засвідчені».*

Справа *Blaise
Baheten Metock
and Others v
Minister for
Justice, Equality
and Law Reform*
(C-127/08).

- Члени родини не зобов'язані попередньо проживати з громадянином Союзу в його рідній державі-члені, тобто державі його національного громадянства.
- Сімейний зв'язок може виникнути вже після того, як громадянин Союзу переїхав в іншу державу-член: «незалежно від місця та дати укладення їх шлюбу, а також способу, за допомогою якого громадянин третьої країни в'їхав в приймаючу державу-член»

Допустимі обмеження міграційних прав громадян ЄС

Ст. 21 ДФЄС – допустимі обмеження свободи пересування та вибору місця проживання:

- Міркування громадської безпеки;
- Громадського порядку;
- Громадського здоров'я.

Глава VI
«Обмеження права
в'їзду та права
проживання з
міркувань
громадського
порядку,
громадської
безпеки та
громадського
здоров'я»
Директиви 2004/38

- Громадяни ЄС або члени їх сімей можуть бути вислані, якщо вони поведуться таким чином, що серйозно загрожує одному з основних інтересів суспільства.
- Єдиними захворюваннями, які виправдовують обмеження свободи пересування осіб, є ті, які, на думку Всесвітньої організації охорони здоров'я, мають епідемічний потенціал.

**Шенгенський
простір (ШП)
(fr. espace
Schengen;
англ.) Schengen
area; нім.
Schengener
Raum**

- *Ф о р м а л ь н о ю р и д и ч н о – ц е
с у к у п н а т е р и т о р і я д е р ж а в -
ч л е н і в , д е в п о в н і й м і р і
д і є Ш е н г е н с ь к е а q u i s .*

Шенгенська угода 1985 р. – короткий (33 статті) та попередній договір.

- 14 червня 1985 р. Міністри внутрішніх справ підписали міжурядову Угоду про поступове скасування перевірок на спільних кордонах – Шенгенську угоду, яка почала застосовуватися вже на наступний день після його підписання (спочатку 5 держав – БеНіЛюкс, Франції, Німеччина).
- Угода ще не скасовувала прикордонний контроль, але передбачала його спрощення та передбачала спільну програму дій держав-учасників, які повинні привести до його скасування.

Була підписана *Конвенція про застосування Шенгенської угоди*
– Шенгенська конвенція 19 червня 1990 р.

- Вона була повноцінним міждержавним договором та вступила в дію після її ратифікації 26 березня 1995 р.
- ШК юридично закріпила принцип прозорості кордонів держав-учасників один з одним:

«Внутрішні кордони можна перетинати в будь-якому місці, не піддаючись якому-небудь особистому контролю» (ст. 2).

- Вона також встановила низку інших інтеграційних положень, покликаних до життя скасуванням прикордонного контролю (включаючи – запровадження єдиної візи для держав-учасників – «шенгенської візи»).

Основні новації ШУ в правове регулювання міграційних процесів були:

1. Скасування прикордонного контролю на спільних (внутрішніх) кордонах, тобто фактично їх стирання, перетворення в географічні лінії, які не слугують бар'єром для переміщення людей).
2. Введення єдиних правил перетину кордонів з іншими країнами, тобто уніфікація правового режиму внутрішніх кордонів.
3. Формування правових основ спільної візової політики держав-учасників, включаючи заснування єдиної (шенгенської) візи для громадян третіх країн.

ШУ також
встановлювали
загальні
правила з
деяких інших
питань, що
відносяться до
регулювання
міграції з третіх
країн.

- Ці правила стали прототипом для формування правових основ таких напрямків політики сучасного ЄС, як спільна імміграційна політика, і спільна політика з питань надання притулку.

ШУ також запровадили розширені зобов'язання держав-членів в сфері спільної охорони законності та правопорядку (розділ III «Поліція та безпека» ШК)

1. *Поліцейське співробітництво* (включаючи отримання поліцейських однієї держави-члена правом здійснювати транскордонне спостереження та переслідування стосовно злочинців на території сусідніх держав-членів).
2. *Взаємна правова допомога з кримінальних справ.*
3. *Транскордонне застосування принципу «ne bis in idem»* - заборона піддавати кримінальному переслідуванню та покаранню за злочинні діяння, стосовно яких особа вже була засуджена в іншій державі-члені.

Важливою новацією ШУ, що має значення як для боротьби із злочинністю, так і для управління міграційними потоками -

Створення інтегрованої інформаційної системи, яка об'єднувала правоохоронні бази цих держав-членів – **Шенгенська інформаційна система – «ШІС»** (розділ IV ШК)

ШІС дозволяє здійснювати оперативну передачу відомостей з національної правоохоронної бази даних однієї держави-члена в аналогічні бази даних зразу всіх інших держав-членів.

ШІС стала європейським аналогом Інтерполу.

Забезпечує більш швидку (протягом декількох хвилин) передачу відомостей («інформаційних запитів») про осіб, які ховаються від правосуддя, про осіб, зниклих безвісті, про вкрадені автомобілі.

Містить чорний список громадян третіх країн, яким заборонений вїзд в Шенгенській простір.

ШП об'єднує держави:

на спільних (внутрішніх) кордонах
яких скасований прикордонний
контроль;

які уповноважені видавати єдину
візу як візу для ШП в цілому.

Відповідно, держави-члени ЄС, які не входять в ШП, є державами:

На кордонах яких громадяни третіх держав отримують національні візи, які діють тільки на території цих держав;

для в'їзду в які громадяни третіх держав отримують національні візи, які діють тільки на території цих держав.

Ці держави
поділяються
на 2 групи:

Держави, які користуються
постійним виключенням з
обов'язку підпорядкування
Шенгенському acquis
(Данія, Ірландія, раніше –
Великобританія);

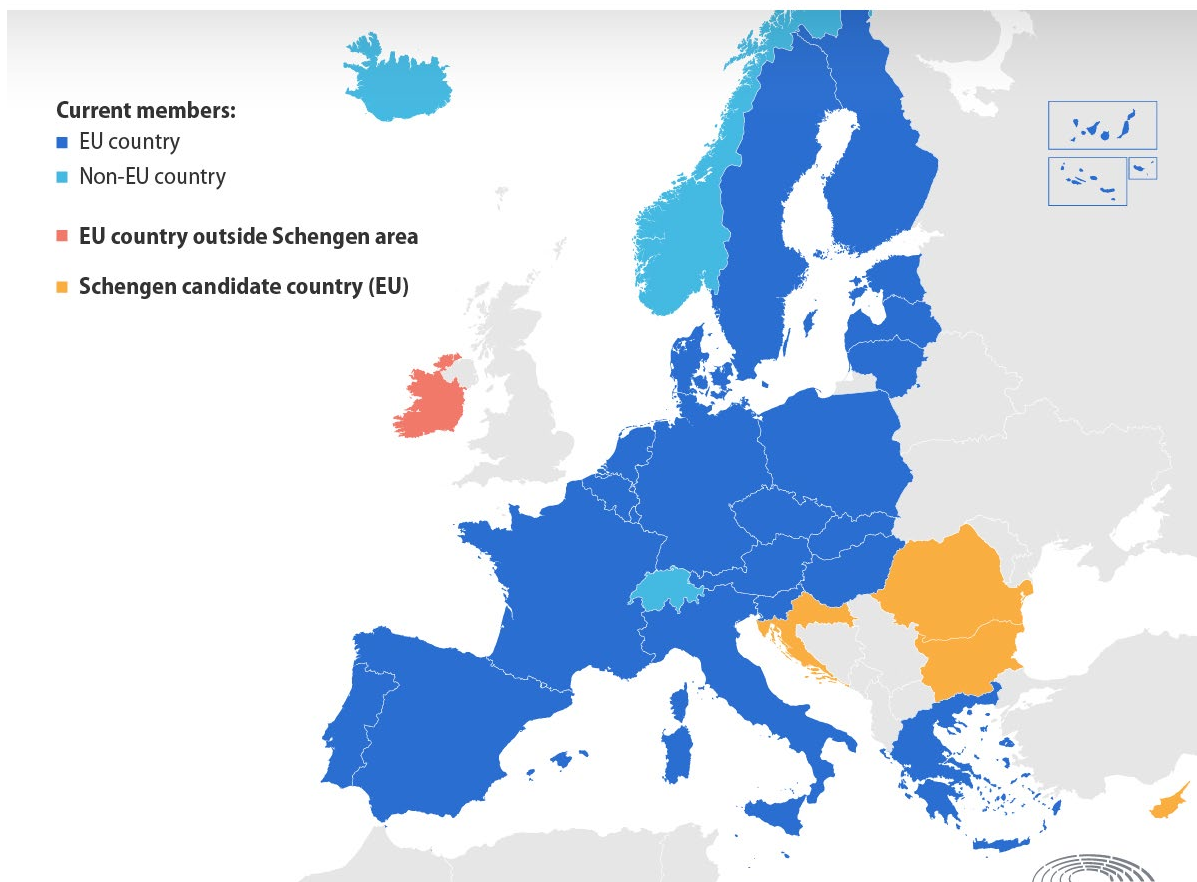
Держави-члени, які поки
що не відповідають
умовам прийому до
Шенгенського простору
(Болгарія, Кіпр, Румунія,
Хорватія).

Асоційовані члени ШП – держави ЄАВТ

Ісландія, Ліхтенштейн, Норвегія, Швейцарія – 1990 рр. на підставі спеціальних угод з ЄС підпорядкували себе дії правових норм ЄС з питань єдиного внутрішнього ринку, завдяки чому їх громадяни були прирівнені в міграційних правах до громадян Союзу.

Пізніше ці держави на підставі інших угод з ЄС зобов'язалися підпорядкувати себе дії Шенгенське acquis і завдяки цьому отримали статус Шенгенських держав поряд з державами-членами ЄС

SCHENGEN AREA

Таким чином,
в 2021 р. в
ШП входять
26 держав:
22 держави-
члени ЄС;

4 держави-
члени ЄАВТ

Найважливіший акт ЄС -
Шенгенський кодекс про кордони
(Регламент 2016/399 від 9 березня
2016 р. про Кодекс Союзу про
режим перетину людьми
кордонів)

Регулює порядок перетину внутрішніх та зовнішніх кордонів
ШП

Three vertical bars of increasing height from left to right, colored in a dark purple shade.

Стосовно держав-членів ЄС візовий режим був скасований ще в 1960-ті рр. в контексті створення єдиного внутрішнього ринку ЄС.

Заборона в'їзних та виїзних віз передбачена у Директиві 2004/38

У відносинах між державами-членами ЄС та третіми країнами візовий режим зберігається.

- Разом із тим створення ШП з прозорими внутрішніми кордонами вимагало від учасників поряд з розглянутими вище єдиними правилами прикордонного контролю на зовнішніх кордонах ввести аналогічні правила стосовно умов та порядку видачі віз, в тому числі запровадити єдину (Шенгенську) візу, яка є чинною для всього ШП.

Після 1 травня 1999 р.,
коли Шенгенські угоди
та засновані на них акти
Шенгенського
виконавчого комітету
(Шенгенське асquis)
були включені в правову
систему ЄС

Повноваження по видачі актів про візи та візовий режим стосовно ШД здійснюють інститути ЄС;

Ці повноваження реалізуються в рамках *«спільної політики стосовно віз та інших документів для короткострокового перебування»* – *«спільна візова політика»* (СПВ) ЄС.

СПВ виступає складовою частиною правоохоронної сфери компетенції ЄС «простору свободи, безпеки та юстиції» і базується на положеннях відповідного розділуДФЄС,

Головний законодавчий акт СВП – візовий кодекс (ВК)

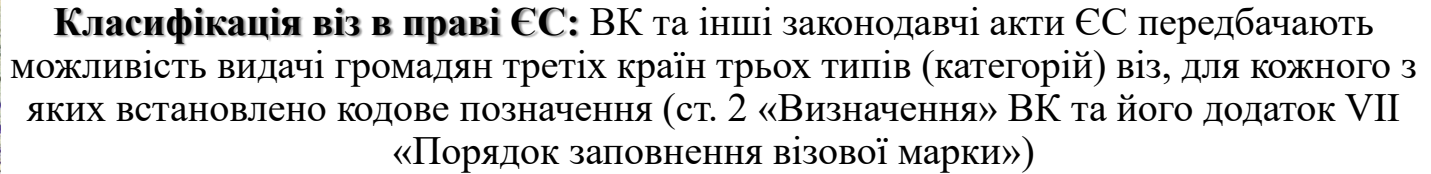
- Регламент 810/2009 від 13 липня 2009 р., що встановлює Кодекс Співтовариства про візи
- У 2014 р. Європейська комісія подала проект нового Візового кодексу ЄС, що передбачає більш спрощений порядок отримання віз.
- У травні 2018 року Європейська комісія прийняла пропозицію про перегляд Регламенту (ЄС) № 810 / 2009 із метою поліпшення загальної візової політики для обліку питань міграції та безпеки.
- Переглянутий Візовий кодекс також дає підстави припустити, що візова політика ЄС буде активніше використовуватися як інструмент розвитку співробітництва з третіми країнами.
- В цілому, члени Комісії, внівши пропозиції про перегляд Кодексу, відзначили, що дані зміни покликані полегшити візові процедури для тих, хто часто відвідує Шенгенську зону, а також для громадян країн, які співпрацюють в питаннях реадмісії нелегальних мігрантів та інших аналогічних областях.
- Після того як Комісія прийняла пропозицію, Європейський парламент підтримав його в квітні цього року, а пізніше, в червні, його схвалила Рада Європейського союзу, що стало останнім кроком на шляху до внесення змін.

3 точки зору дії за колом осіб Візовий кодекс застосовується до:

- «до будь-якого громадянина третьої країни, який повинен володіти візою під час перетину зовнішніх кордонів держав-членів», тобто до громадян Білорусі та інших країн, які не входять до ЄС, стосовно яких ЄС застосовує візовий режим (п.2 ст. 1 «Мета та сфера застосування ВК»)

З точки зору дії в просторі положення ВК застосовуються тільки до:

- ШД, тобто до держав-членів, які входять в ШП;
- Держав-членів ЄАВТ, які є асоційованими учасниками цього ШП.
- ❖ Держави-члени ЄС, які не входять в ШП, видають візи у відповідності до своїх національних законодавств, і ці візи мають силу тільки на їх територіях.

1. **Віза для транзититу через аеропорт** (код «А») - Віза, що видається з метою переміщення через міжнародну транзитну зону одного або декількох аеропортів ШД, не дозволяючи виходити за їх іншу територію. Наприклад, Алжир, Ангола, ЦАР, Камерун, Конго, Куба, Гамбія, Гвінея, Малі, Судан, Сирія тощо.
2. **Віза для короткострокового перебування або для транзититу** (код «С»):
 - Найбільш поширений тип віз.
 - Вона замінила та об'єднала в собі транзитні візи (код «В») та візи для короткострокового перебування (код «С»).
 - У переважній кількості випадків віза «С» видається в якості візи, яка є дійсною для всього ШП, тобто виступає єдиною (Шенгенською) візою.
 - Короткострокове перебування - максимум 90 днів протягом будь-якого 180-денного періоду. У конкретних випадках віза «С» може видаватися для перебування, в тому числі в транзитних цілях, і протягом більш короткого строку (наприклад, 30 днів, 10 днів тощо).
3. **Віза для довгострокового перебування** (код «D»):
 - Видається для перебування понад 90 днів (трьох місяців).
 - Не входить в сферу застосування ВК. Умови та порядок видачі віз «D» наразі встановлюються національним законодавством.
 - Разом із тим в рамках спільної імміграційної політики ЄС прийняті окремі норми по відношенню до віз, зокрема, такі, що прирівнюють їх до єдиних (шенгенських) віз «С» для цілей короткострокових поїздок ШП.

Спільна імміграційна політика – це самостійний напрямок внутрішньої політики ЄС

Розділ V “Простір свободи, безпеки і юстиції» частина III «Внутрішня політика та діяльність Союзу» ДФЄС.

Мета ЄС: «ефективне управління міграційними потоками» з країн, які не входять до його складу.

Ця мета має на увазі: з одного боку, «справедливе поводження з громадянами третіх країн, які законно проживають в державах членах», з іншого боку, «запобігання нелегальній імміграції, торгівлі людьми та посилену боротьбу з ними» (п.1 ст. 79 ДФЄС).

Лісабонський договір скасував одноголосне прийняття рішення в рамках СІП та право вето окремих держав-членів на прийняття законодавчих актів в галузі регулювання імміграції.

- Рада разом з Європейським Парламентом вживають заходи з питань імміграції та розвивають справжню «спільну» імміграційну політику ЄС.

Законодавство в рамках СІП не є кодифікованим.

- Приймається у вигляді директив, норми яких підлягають трансформації (включенню) до національних законів держав-членів.

Законодавство ЄС в рамках
СІП має свої особливості з
точки зору дії в просторі.

Акти, які відносяться до Шенгенського acquis, діють в ШП (22 з 27 держав-членів ЄС).

- Наприклад, законодавство ЄС, яке встановлюють єдині правила пересування у ШП громадян третіх країн-власників віз для довгострокового перебування та дозволів на проживання.

Більша частина цих актів є результатом нормотворчої діяльності виключно європейських інститутів і не відноситься до Шенгенського ақіs.

01

Поширює свою дію тільки на держави-члени ЄС, крім Ірландії та Данії.

02

Ірландія може добровільно приєднуватися до застосування актів ЄС в рамках СІП (рідко).

03

Данія сьогодні повністю перебуває поза сфери дії актів СІП.

З іншого боку, під дію законодавства в рамках СІП, яке не відноситься до **Шенгенського acquis**, підпадають держави-члени, яких європейські інститути поки не визнають готовими для входження до ШП.

- Директива 2009/50 про Європейську блакитну карту застосовується на території Болгарії, Румунії, Кіпра та Хорватії, хоча ці держави-члени ЄС належать до категорії нешенгенських.

Спільна імміграційна політика

Політика щодо легальної імміграції до ЄС

- Політика має на меті встановити основу для легальної міграції, беручи до уваги важливість інтеграції у приймаючі суспільства. Заходи ЄС щодо легальної імміграції охоплюють умови в'їзду та проживання різних категорій іммігрантів.

ПОЛІТИКА ЄС ЩОДО ПРОТИДІЇ НЕЛЕГАЛЬНІЙ ІММІГРАЦІЇ

- Боротьба з контрабандою мігрантів є частиною політики ЄС щодо боротьби з нелегальною міграцією.

Правове регулювання легальної імміграції: Працевлаштування

- *Директива 2009/50 про умови в'їзду та проживання громадян третіх країн в цілях висококваліфікованого працевлаштування* від 25.05.2009 (Директива про Блакитну карту) - Термін дії БК : одного до чотирьох років з можливістю поновлення.
- *Директива 2014/36/ЄС про сезонне працевлаштування* від 26.02.2014. - як громадянина третьої країни, що виконує обмежену сезоном роботу і який може працювати за одним чи більше строковими контрактами.
- *Директива 2014/66 про внутрішньокорпоративний трансфер висококваліфікованих працівників-громадян третіх держав* - Таким працівникам також дозволено працювати в іншій державі-члені протягом нетривалого періоду (до 90 днів протягом півроку) на підприємстві, що входить до тієї самої структури. Відповідно до Директиви максимальна тривалість внутрішньокорпоративного трансферу не може перевищувати три роки для управлінського персоналу і один рік – для стажерів.
- *Директива 2011/98 щодо запровадження єдиного дозволу на проживання і працевлаштування* на території держави-члена для громадян третіх країн, а також спільного списку прав, якими можуть користуватися працівники з третіх країн, що правомірно перебувають у одній з країн-членів

Правове регулювання легальної імміграції: возз'єднання сімей

- *Директива Ради 2003/86 від 22 серпня 2003 р. запроваджує «право на возз'єднання сімей» та закладає умови для переїзду в Союз членів сімей легальних іммігрантів, а також надає їм можливість займатися в державах-членах трудовою або іншою соціально-економічною діяльністю.*
- Директива застосовується коли особа, яка возз'єднує сім'ю має дозвіл на проживання, строк якого встановлено в один рік або більше, та має обґрунтовану перспективу отримати право постійного проживання, якщо члени його сім'ї є громадянами третьої країни незалежно від їх правового статусу.

Правове регулювання легальної імміграції: Навчання та проведення дослідження

- *Директива (ЄС) 2016/801 Європейського Парламенту та Ради від 11 травня 2016 року про умови в'їзду і постійного проживання громадян третіх країн для цілей дослідницької роботи, навчання, підвищення кваліфікації, волонтерської служби, програм обміну студентами (учнями) або навчальних проектів та надомної роботи.*
- **Загальні умови включають:** дійсний проїзний документ на час передбачуваного перебування; докази достатніх ресурсів для покриття витрат на прожиття та повернення проїзду; медичне страхування. **Прикладами конкретних умов** є «угода про розміщення» або контракт для дослідників або зарахування вищим навчальним закладом для студентів.
- Право на поводження однакове з громадянами ЄС здебільшого ґрунтується на Директиві 2011/98 / ЄС.
- **Студенти можуть працювати поза навчальним часом** - країнам ЄС не дозволяється обмежувати їх робочий час до 15 годин на тиждень.
- Студенти та дослідники мають право залишатися щонайменше 9 місяців після закінчення досліджень або навчання, шукати роботу чи створити бізнес.
- Членам сімей дослідників дозволяється приєднуватися до них за певних умов.

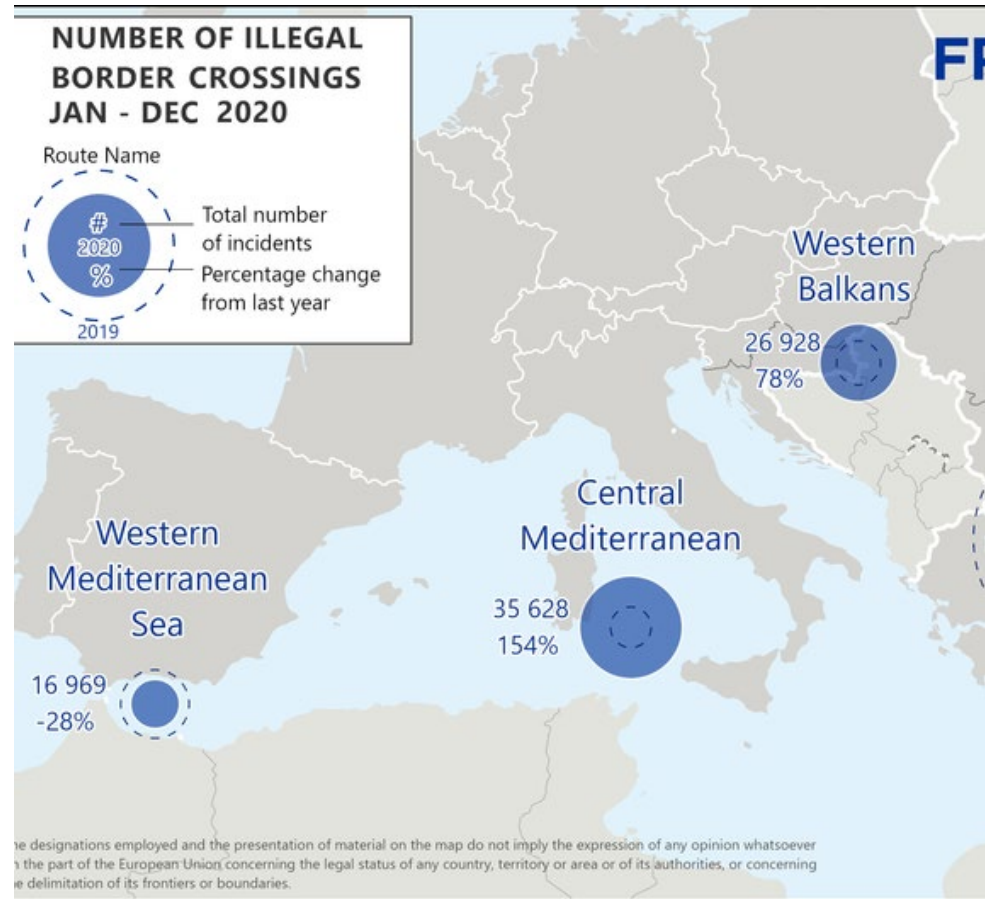
Правове регулювання легальної імміграції: Постійне проживання

Директива 2003/109 щодо статусу громадян третіх країн, які проживають на довгостроковій основі:

- ✓ встановлює умови надання та позбавлення статусу довгострокового проживання громадянам, третіх країн, які легально проживають у державі-члені Європейського Союзу (ЄС) принаймні протягом 5 років.
- ✓ визначає їх права та сфери, в яких вони користуються рівним ставленням із громадянами ЄС.
- ✓ У ній викладено умови, які застосовуються, якщо такі громадяни бажають переїхати до іншої країни ЄС.

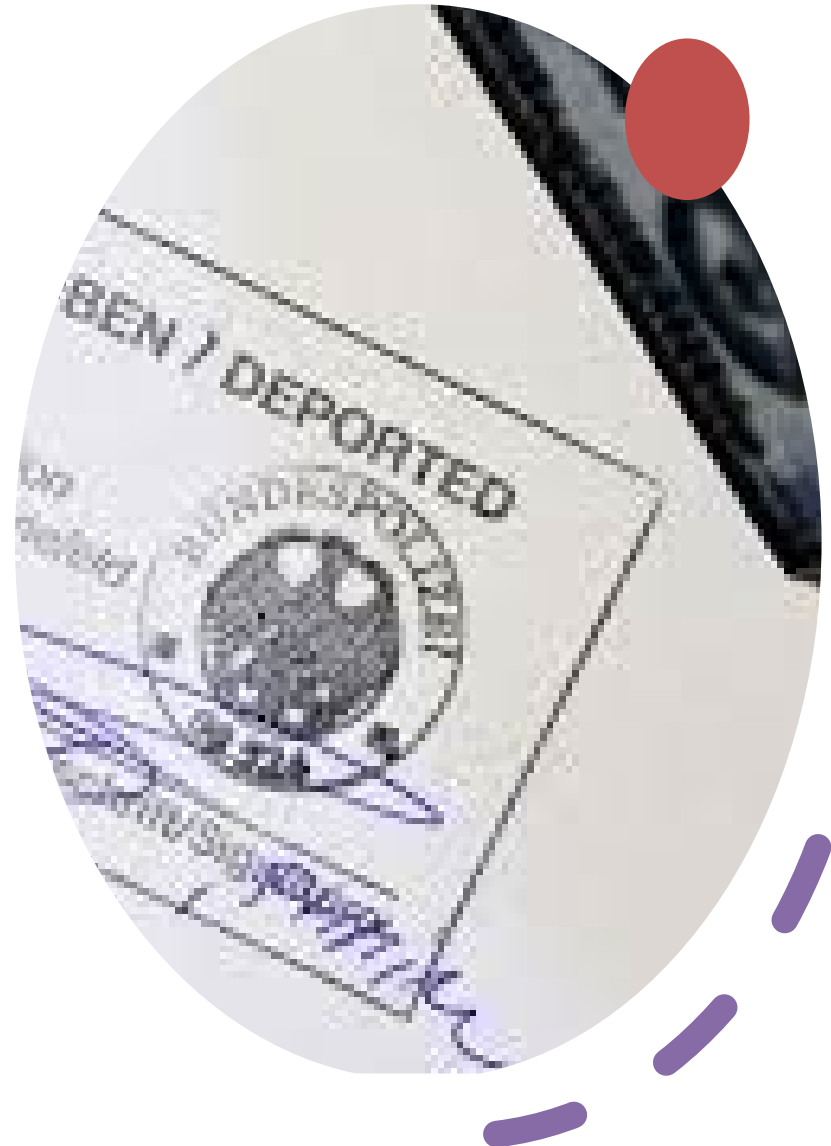
ПОЛІТИКА ЄС ЩОДО ПРОТИДІЇ НЕЛЕГАЛЬНІЙ ІММІГРАЦІЇ

- **Директива 2002/90/ЄС , про встановлення визначення для допомоги незаконному в'їзду, транзиту і перебуванню:** забезпечує загальне визначення для всіх держав-членів ЄС поняття «надання сприяння нелегальній імміграції».
- **Рамкове рішення 2002/946/ЈНА про підвищення стандартів кримінальної відповідальності з метою покарання за допомогу незаконному в'їзду, транзиту і перебування** гармонізує законодавство країн ЄС щодо:
 - ✓ штрафних санкцій;
 - ✓ відповідальності юридичних осіб;
 - ✓ і юрисдикції за порушення, що стосуються сприяння нелегальній імміграції.

Повернення та реадмісія: Директива 2008/115 / ЄС від 16.12.2008 р. про загальні стандарти та процедури в державах-членах щодо повернення незаконно перебуваючих громадян третіх країн

- Спрямована на те, щоб забезпечити в ЄС ефективну та гуманну політику повернення іноземних громадян як необхідний елемент добре керованої міграційної політики.
- встановлює загальний набір правил повернення громадян третіх країн, які не виконують або більше не виконують умови в'їзду, перебування чи проживання на території будь-якої країни ЄС, а також відповідні процесуальні гарантії, заохочуючи при цьому добровільне повернення нелегальних іммігрантів.

СПІЛЬНА ЄВРОПЕЙСЬКА СИСТЕМА ПРИТУЛКУ

- встановлює загальні стандарти та співпрацю, щоб забезпечити однакове ставлення до шукачів притулку у відкритій та справедливій системі, куди б вони не звертались.
- Система регулюється п'ятьма законодавчими актами та реалізується одним агенством.

СПІЛЬНА ЄВРОПЕЙСЬКА СИСТЕМА ПРИТУЛКУ

- *Директива 2013/32/ЄС про спільні процедури надання притулку* спрямована на встановлення умов для справедливих, швидких та якісних рішень про надання притулку. Шукачі притулку з особливими потребами отримують необхідну підтримку для пояснення своїх запитів, зокрема забезпечується захист неповнолітніх без супроводу та жертв катувань.
- *Директива 2013/33/ЄС про умови прийому* гарантує, що для шукачів притулку по всьому ЄС передбачаються загальні стандарти умов прийому (такі як житло, їжа та одяг та доступ до медичного обслуговування, освіти чи працевлаштування за певних умов) для забезпечення гідного рівня життя відповідно до Хартії основних прав.
- *Кваліфікаційна директива 2011/95/ЄС* роз'яснює підстави надання міжнародного захисту і, отже, робить рішення про надання притулку більш надійними. Вона також забезпечує доступ до прав та заходи інтеграції для осіб, які отримують міжнародний захист.

СПІЛЬНА ЄВРОПЕЙСЬКА СИСТЕМА ПРИТУЛКУ

- *Дублінський регламент III 603/2014* посилює захист шукачів притулку під час процесу визначення держави, відповідальної за розгляд заяви, та роз'яснює правила, що регулюють відносини між державами. Він створює систему для виявлення ранніх проблем у національних системах надання притулку та прийому та усунення їх першопричин до того, як вони переростуть у повноцінні кризи.
- *Регламент 603/2013 про EURODAC* підтримує визначення держави-члена, відповідальної згідно Дублінського регламенту, і дозволяє правоохоронним органам отримати доступ до бази даних ЄС про відбитки пальців шукачів притулку за суворо обмежених обставин з метою запобігання, виявлення або розслідування найбільш серйозних злочинів, таких як вбивства та тероризм.
- *Європейське бюро підтримки з питань притулку* підтримує впровадження Спільної Європейської системи притулку державами-членами шляхом проведення навчальних заходів, нарощування потенціалу, надання допомоги у надзвичайних ситуаціях, надання інформації та аналізу та діяльності співпраці третіх країн.

Новий пакт про міграцію та притулок

- У вересні 2020 року Комісія прийняла Новий пакт про міграцію та притулок, що охоплює різні елементи, необхідні для комплексного європейського підходу до міграції. Він має на меті запровадження вдосконалених та швидших процедур в системі притулку та міграції та встановлює принцип справедливого розподілу відповідальності та солідарності.

New Pact on Migration and Asylum

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ